

A szlovák euró

Rácz Margit

Májusban hozta nyilvánosságra az Európai Bizottság nevében Almunia biztos javaslatukat arról, hogy 2009. január 1-ével Szlovákia alkalmas arra, hogy belépjen az euróövezetbe. Az Európai Bizottság első számú előterjesztő a Miniszterek Tanácsa számára, így júniusban az ECOFIN-tanács eme javaslat alapján fogja megtárgyalni a szlovák csatlakozást. Az ő javaslatuk kerül majd az Európai Tanács elé, és így születik meg a végső döntés. Általában a bizottság javaslata olyan perdöntőnek számít, hogy a hosszú döntési láncolatban nem változik meg a javasolt tartalom. Tehát nagy valószínűséggel feltételezhető, hogy jövőre 16 tagja lesz már az eurózónának, és ebből négy olyan tagja lesz, amelyek 2004-ben lettek EU-tagországok.

A szlovák euróövezeti belépéssel kapcsolatban érdemes néhány sajátosságot mérlegelni. Először is azt, hogy a bizottsági javaslat nyilvánosságra kerülésekor szükségét érezte az Európai Központi Bank (EKB), hogy saját véleményt nyilvánítson az euróövezet bővüléséről. Az EKB figyelmeztetett arra, hogy utolérő országgént egyáltalán nem biztos, hogy Szlovákia folyamatosan teljesíteni tudja majd a bank inflációra vonatkozó előirányzatait. Hiá-

ba büszkélkedhet Szlovákia jelenleg 2,2 százalékos éves inflációval, ez önmagában semmilyen biztonságot nem ad a jövőre nézve, mert a szlovák korona a közös árfolyamrendszerben folyamatosan felértékelődött. Ez pedig a nyitott kis gazdaság számára komoly infláció-mérséklő hatású mindmáig. Azután arról sem szabad megfeledkezni, hogy Szlovákiában álmilag szabályozzák az energiaárakat. Az EKB figyelmeztet arra is, hogy a gyors fejlődéssel együtt jár bizonyos strukturális munkaerőhiány is, ami óhatatlanul gyors bérnövekedéshez vezethet. Tehát inflációs oldalról olyan kihívásokra utalt a közös jegybank, amelyek várhatóan akár gyors inflációnövekedéshez is vezethetnek a továbbiakban, vagy a reálkonvergenciát veszélyeztető növekedési ütem csökkenéséhez is.

Az eurózónában, létrejötté óta, különböző fejlettségű tagországok vannak. Alapító tagként került be Portugália, Spanyolország és Írország is. Mindháromban tapasztalható volt az EKB által meghirdetett inflációs célt és az átlagos harmonizált fogyasztói árindexet is meghaladó éves infláció. Amikor 2007-ben Szlovénia csatlakozott az euróövezetbe, akkor az önálló árfolyam-politika megszűnte után

ebben az országban is megemelkedett a fogyasztói árak éves inflációs szintje.

Az euró első tíz éve nemzetközi megítélésben igen sikeresnek látszik, hiszen stabil valutaként könyvelték el a közös valutát. A harmonizált fogyasztói árindex egy súlyozott átlag. Így, ha a fejlett, nagy, a gazdasági és monetáris unió (GMU) tagországaiban alacsony az éves infláció, akkor éppen az átlag jellegéből fakadóan a kisebb és általában kevésbé fejlett tagországokban akár magasabb is lehet az éves infláció. Az elmúlt időszakban a tagországok inflációs szintje közti különbségek nem nőttek, sőt némi csökkenés is megfigyelhető. Mindez megengedi, hogy kis lélekszámú EU-tagországokkal, ha teljesítik az öt konvergencia-kritériumot, bővítsék az eurózóna tagországait.

Persze azért korlátok vannak. Először is számolni kell azzal, hogy a 2008-as év az euró létrejötte óta a legmagasabb éves inflációs szintet fogja hozni. Tehát inkább olyan eurózóna bővülés lenne kívánatos, ami az átlagot javítja. Másodszor pedig az eurózóna jövője szempontjából kifejezetten célszerű lenne a GMU-tagországok belső gazdasági összefonódását növelni. Erre hasonló fejlettségű országok között nagyobb a lehetőség. Így a fejlettségi heterogenitás növelése az eurózónán belül egy ponton túl veszélyeztetheti a belső kohézió erősítését. Ugyanis egyáltalán nem biztos, hogy a következő évtized ugyanilyen növekvő nemzetközi sikeresség mellett telik el, ha a belső pénzügyi integráció nem fejlődik tovább az eurózónában. Napirendre kerülhet az adóharmonizáció, éppúgy mint az európai központi bankok rendszerében a szá-

vazási rend átalakítása vagy az ECOFIN-tanácsban belül az eurózónába tartozó országok pénzügyminisztereinek külön csoportba szerveződése stb.

Persze a 27-tagú EU-ban egyáltalán nem megnyugtató, ha az eurózóna tagországainak száma még a felét sem teszi ki az EU-tagok számának. Azzal, hogy Szlovénia, Ciprus és Málta bekerült az eurózónába, tizenötre emelkedett a tagországok száma. Jól látszik, hogy kicsi és még kisebb országok kerültek be az eurózónába. Ez nem veszélyeztetheti sem a harmonizált fogyasztói árindexet, sem a lassan és ellentmondásosan, de a jövőben remélhetőleg mégiscsak kibontakozó pénzügyi integrációt.

De, ha a továbbiakban rövid távon teljesített konvergenciakritériumok alapján például Lengyelország GMU-csatlakozása válik aktuálissá, akkor a kérdések már jóval élesebben merülnek fel. Egyáltalán „normális” döntéshozatali rendszernek tekinthető-e az, ahol Almunia biztos kijelentheti, hogy úgymint a bizottság javaslatát veszik figyelembe, és az EKB egyébként azt mond, amit akar?!

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu honlapról